

Päivi Räsänen kd

Kirjallinen kysymys työttömyysturvaetuuden takaisinperinnästä työkyvyttömyyseläkeratkaisussa

Eduskunnan puhemiehelle

Työttömyysturvalain 11 luvun 10 §:ssä säädetään työttömyysturvaetuuden takaisinperinnästä. Lain mukaan, jos työttömyysetuutta on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, liikaa maksettu etuus on perittävä takaisin. Takaisinperinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä työttömyysetuuden aiheeton maksaminen ole johtunut etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Lisäksi takaisinperinnästä voidaan luopua kokonaan takaisinperintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen myös silloin, kun takaisinperintää ei etuuden saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai kun perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan etuuden määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Vastaavasti saman luvun 14 §:n 1 momentissa säädetään, että jos henkilö on saanut työttömyysetuutta samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti kansaneläkettä, kansaneläkelain mukaista lapsikorotusta, takuueläkettä tai eläkettä työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, luopumistukea taikka sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista päivärahaa tai tapaturmaeläkettä, työttömyyskassa tai Kansaneläkelaitos saa periä tältä ajalta perusteettomasti maksetun työttömyysetuuden määrän takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä, luopumistuesta, päivärahasta tai tapaturmaeläkkeestä.

Edellä mainitut säännökset on kirjoitettu muotoon, jossa esimerkiksi työttömyyskassa saa periä perusteettomasti maksetun työttömyysetuuden määrän takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä. Sen sijaan sääntelyn sanamuoto ei näyttäisi suoraan mahdollistavan sitä, että etuuden saaja voisi myös vaatia, että hänen saamansa etuus voitaisiin periä takaisin kokonaisuudessaan. Voimassa oleva laki mahdollistaakin näin työttömyyskassoille vapaan tulkinnan tilanteissa, joissa etuuden saaneelle henkilölle on esimerkiksi myönnetty takautuva työkyvyttömyyseläkepäätös.

Tähän asiaan liittyy myös seuraava käytännössä tapahtunut esimerkki: Henkilö A tekee työkyvyttömyyseläkehakemuksen eläkesäätiölle, mutta hakemukseen annetaan hylkäävä päätös. Tämän jälkeen A tekee hakemuksen työttömyyskassalle ansiosidonnaisesta päivärahasta ja saa työttömyyskassalta ansiopäivärahan osalta myöntävän päätöksen. Valitettuaan eläkesäätiön päätöksestä työeläkeasioiden muutoksenhakulautakuntaan (TELKiin) A saa muutoksenhakulautakunnalta puoltavan ratkaisupäätöksen. Eläkesäätiö alkaa tämän jälkeen toteuttaa TELK:n lainvoimaista ratkaisua ja maksaa ratkaisun mukaisesti A:lle takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkettä. Koska A

Kirjallinen kysymys KK 549/2017 vp

on saanut takautuvan osatyökyvyttömyyseläkkeen ajalta jo ansiosidonnaista päivärahaa (120 euroa/pv), tulisi hänen saamansa ansiosidonnainen päiväraha periä takaisin. Tapauksessa työttömyyskassa on suorittanut maksetun ansiosidonnaisen perinnän ainoastaan eläkesäätiöltä, mutta ei ole suorittanut perintää osatyökyvyttömyyseläkkeen ylittävistä osasta suoraan A:lta. Työttömyyskassan tulkinta on ollut se, että koska A ei ole saanut täyttä työkyvyttömyyseläkettä eikä osatyökyvyttömyyseläke (50 %), joka on ollut noin 102 euroa/pv, ole ollut suurempi kuin ansiopäiväraha, työttömyyskassa ei suorita A:n kirjallisesti vaatimaa takaisinperintää kokonaisuudessaan. Näin ollen, jos osatyökyvyttömyyseläkkeen määrä olisi ollut suurempi kuin ansiopäiväraha, olisi takaisinperintä suoritettu kokonaisuudessaan ja silloin liikaa maksetut ansiopäivärahapäivät olisi poistettu A:n ansiopäivärahaa koskevasta enimmäisaikalaskurista ja kassa olisi palauttanut tilanteen lähtötilanteeseen.

Tavallisessa takaisinperintätapauksessa työttömyysturva-asia käsitellään kokonaisuutena uudelleen ja ansiopäivärahan maksatustiedot saatetaan vastaamaan uuden päätöksen mukaista tilannetta. Pääsäännön mukaisesti liikaa maksetut päivät poistetaan henkilön enimmäisaikalaskureista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Voidaanko perusteluissa mainitusta työttömyysturvaetuuden takaisinperinnän tulkinnasta katsoa seuraavan taloudellista hyötyä työttömyyskassalle ja

tuleeko tulkinnan lain alkuperäisen tarkoituksen mukaan olla yhdenmukainen takaisinperintää koskevissa tapauksissa eikä perustua sattumanvaraisesti siihen, onko esimerkiksi osatyökyvyttömyyseläke ollut suurempi kuin ansiopäiväraha?

Helsingissä 28.11.2017

Päivi Räsänen kd